

Evcil hayvan alım satımı faaliyetinde, vergi mükellefi olmayan kişilerden yapılan kuş vb. hayvan alımlarında düzenlenecek belge ve gelir vergisi tevkifatı yapılıp yapılmayacağı, KDV sorumluluğu hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	GELİR VERGİSİ KANUNU
Özelge no	B.07.1.GİB.4.07.16.01-GVK.2010.194-282
Tarih	02.05.2012

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

ANTALYA VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Mükellef Hizmetleri Gelir Grup Müdürlüğü

Sayı : B.07.1.GİB.4.07.16.01-GVK.2010.194-282

02/05/2012

Konu : Evcil hayvan alım satımı faaliyetinde vergi mükellefi olmayan kişilerden yapılan kuş vb. hayvan alımlarında düzenlenecek belge ve tevkifat yapılıp yapılmayacağı, KDV sorumluluğu

İlgide kayıtlı özelge talep formunda; ... Vergi Dairesi Müdürlüğünün ... vergi kimlik numarasında kayıtlı mükellefi olduğunuzu; evcil hayvan alım-satımı faaliyetinde bulunduğunuzu, vergi mükellefi olmayan şahıslardan (yani ev hanımı olarak ara sıra bu işi yapan ile ayda 3-4 kez sürekli olarak yapanlar) yaptığınız hayvan alımlarında hangi belgeyi düzenleyeceğiniz, gelir vergisi tevkifatı yapılıp yapılmayacağınız, bu hayvan alımlarında sorumlu sıfatıyla KDV ödeyip ödemeyeceğiniz ve işyerinde ölen hayvanları gider olarak indirim konusu yapılıp yapılmayacağınız konularında özelge talep ettiğiniz anlaşılmıştır.

A) GELİR VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN:

Bilindiği üzere, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 37 inci maddesinde her türlü ticari ve sınai faaliyetlerden doğan kazançların ticari kazanç olduğu hükme bağlanmıştır.

Yine aynı Kanunun 52 nci maddesinde; "Zirai faaliyetten doğan kazanç zirai kazançtır.

Zirai faaliyet; arazide, deniz, göl ve nehirlerde ekim, dikim, bakım, üretme, yetiştirme ve ıslah yollarıyla veyahut doğrudan doğruya tabiattan istifade etmek suretiyle nebat, orman, hayvan, balık ve bunların mahsullerinin istihsalini, avlanmasını, avcılar ve yetiştiricileri tarafından muhafazasını, taşınmasını, satılmasını veya bu mahsullerden sair bir şekilde faydalanılmasını ifade eder." denildikten sonra aynı maddenin yedinci fıkrasında; "Yukarıda yazılı faaliyetlerin içinde yapıldığı işletmelere zirai işletme, bu işletmeleri işleten gerçek kişilere (Adi şirketler dahil), vergiye tabi olsun veya olmasınlar, çiftçi ve bu faaliyetler neticesinde istihsal olunan maddelere de mahsul denir."

hükmü yer almaktadır.

Anılan Kanunun 53 üncü maddesinin birinci fıkrasında da; "Çiftçilerin elde ettikleri zirai kazançlar, bu Kanunun 94'üncü maddesine göre hasılatları üzerinden tevkifat yapılmak suretiyle vergilendirilir. 54'üncü maddede yazılı işletme büyüklüğü ölçülerini aşan çiftçiler ile bir biçerdövere veya bu mahiyetteki bir motorlu araca veya onyaşına kadar ikiden fazla traktöre sahip olan çiftçilerin kazançları gerçek usulde (zirai işletme hesabı veya diledikleri takdirde bilanço esasına göre) tespit olunarak vergilendirilir. Kazançları gerçek usulde vergilendirilmeyen çiftçiler bu kazançları için beyanname vermezler" hükmüne yer verilmiş olup, 54 üncü maddesinde, bir yaşından küçük, küçükbaş hayvanlar ile kümes hayvanları için işletme büyüklüğü ölçüsü tespit edilmemiştir.

Diğer taraftan, yine aynı Kanunun 94 üncü maddesinde, kimlerin vergi tevkifatı yapmakla yükümlü oldukları sayılmış, (11) numaralı bendinde de çiftçilerden satın alınan zirai ürünlerin alış bedeli üzerinden bu çiftçilerin gelir vergilerine mahsuben tevkifat yapılacağı hükme bağlanmıştır. Söz konusu tevkifat oranları Bakanlar Kurulunun 12/01/2009 tarih ve 2009/14592 sayılı Kararı ile 01/01/2009 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere hayvanlar ve bunların ürünleri ile kara ve su avcılığı ürünleri için % 2, diğer zirai ürünler için ise % 4, ticaret borsalarında tescil ettirilerek satın alınan hayvan ve hayvansal ürünlerde % 1, diğer zirai ürünlerde ise % 2 olarak belirlenmiştir.

Bu hüküm ve açıklamalara göre, ev hanımları tarafından yapılan evcil hayvan (kuş vb.) üretimi zirai faaliyet olduğundan, alıcılar tarafından Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin (11) numaralı bendi hükmü uyarınca gelir vergisi tevkifatına tabi tutulması gerekmektedir.

Öte yandan; yine aynı Kanunun 40 maddesinde safi kazancın tespit edilmesinde indirilecek giderler 10 bent halinde sayılmıştır. Ancak safi kazancın tespitinde indirilecek giderler arasında ölen (zayi) olan hayvanların doğrudan gider olarak dikkate alınabileceğine ilişkin herhangi bir hüküm

bulunmamaktadır.

B) VERGİ USUL KANUNU YÖNÜNDEN:

213 sayılı Vergi Usul Kanununun 234 üncü maddesinde, birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan serbest meslek erbabının ve çiftçilerin; vergiden muaf esnafa yaptırdıkları işler veya onlardan satın aldıkları emtia için tanzim edip işi yapana veya emtiayı satana imza ettirecekleri gider pusulasının vergiden muaf esnaf tarafından verilmiş fatura hükmünde olduğu belirtilmektedir.

Aynı Kanunun 235 inci maddesinde, birinci ve ikinci sınıf tüccarlar ile kazancı basit usulde tespit edilenler ve defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilerin gerçek usulde vergiye tabi olmayan çiftçilerden satın aldıkları malların bedelini ödedikleri sırada iki nüsha makbuz tanzim etmeye ve bunlardan birini imzalayarak satıcı çiftçiye vermeye ve diğerini ona imzalatarak almaya mecbur oldukları hüküm altına alınmıştır.

Buna göre, vergi mükellefi olmayan kişilerden alacağınız evcil hayvanlar için gider pusulası, gerçek usulde vergiye tabi olmayan çiftçilerden alacağınız evcil hayvanlar için ise müstahsil makbuzu düzenlemeniz gerekmektedir.

Öte yandan, Kanunun "Kıymeti düşen mallar" başlıklı 278 nci maddesinde; "Yangın, deprem, su basması gibi afetler yüzünden veyahut bozulmak, çürümek, kırılmak, çatlamak, paslanmak gibi haller neticesinde iktisadi kıymetlerinde önemli bir azalış vaki olan emtia ile maliyetlerin hesaplanması mutad olmayan hurdalar ve döküntüler, üstüğü, deşe ve ıskartalar emsal bedeli ile değeri." hükmü yer almaktadır.

Ayrıca Kanunun 267 nci maddesinde; emsal bedelin tanımı yapıldıktan sonra nasıl hesaplanacağı ile hangi sıra ve esaslar dahilinde uygulanacağı üç bent halinde sayılmıştır.

Bunlardan bir ve ikinci sıralarda yer alan ortalama fiyat esas ve maliyet bedeli esasına göre değer tespiti bizzat mükellefler tarafından yapılacaktır.

Üçüncü sıraya göre yapılacak takdir esasına ilişkin olarak aynı maddede esaslara göre belli edilemeyen emsal bedelleri ilgililerin müracaatı üzerine takdir komisyonunca takdir yolu ile belli edilir. Takdirler, maliyet bedeli ve piyasa kıymetleri araştırılmak ve kullanılmış eşya için ayrıca yıpranma dereceleri nazara alınmak suretiyle yapılır. Takdir edilen bedellere mükelleflerin vergi mahkemesinde dava açma hakkı mahfuzdur. Ancak, dava açılması verginin tahakkuk ve tahsilini durdurmaz..." hükmü bulunmaktadır.

Yukarıda yer alan hükümler uyarınca, satılmak amacıyla bulundurulmuş evcil hayvanların öldüğünün resmi kurumlarca düzenlenecek belgelerle tevsik edilmesi halinde ve istenildiğinde bu

belgelerin ibrazı şartıyla hayvanların maliyet bedelinin gider olarak kayıtlara intikal ettirilmesi mümkün bulunmaktadır.

C) KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN:

3065 sayılı Katma Değer Vergisi (KDV) Kanununun 1 inci maddesinin birinci fıkrasının 1 numaralı bendinde; ticari, sınai, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde Türkiye'de yapılan teslim ve hizmetlerin KDV ye tabi olduğu, aynı maddenin ikinci fıkrasında da, ticari, sınai, zirai faaliyet ile serbest meslek faaliyetinin devamlılığı, kapsamı ve niteliğinin Gelir Vergisi Kanunu hükümlerine göre; Gelir Vergisi Kanununda açıklık bulunmadığı hallerde, Türk Ticaret Kanunu ve diğer ilgili mevzuat hükümlerine göre tayin ve tespit edileceği hükme bağlanmıştır.

Öte yandan, Kanunun 17/4-a maddesiyle, Gelir Vergisi Kanununa göre vergiden muaf esnaf ile basit usulde vergilendirilen mükellefler tarafından yapılan teslim ve hizmetler, 17/4-b maddesiyle de Gelir Vergisi Kanununa göre gerçek usulde vergiye tabi olmayan çiftçiler ile aynı Kanunun 66 ncı maddesine göre vergiden muaf olan serbest meslek erbabı tarafından yapılan teslim ve hizmetler KDV'den istisna edilmiştir.

KDV Kanununun 30 uncu maddesinin a bendinde ise vergiye tabi olmayan veya vergiden istisna edilmiş bulunan malların teslimi ve hizmetlerin ifası ile ilgili alış vesikalarında gösterilen veya bu mal ve hizmetlerin maliyetleri içinde yer alan KDV'nin, aynı maddenin b bendinde deprem, sel felaketi ve Maliye Bakanlığının yangın sebebiyle mücbir sebep ilân ettiği yerlerdeki yangın sonucu zayi olanlar hariç olmak üzere, zayi olan mallara ait KDV'nin, mükellefin vergiye tabi işlemleri üzerinden hesaplanan KDV'den indirilemeyeceği hükme bağlanmıştır.

Bu açıklamalara göre;

1- Evcil hayvanların, Gelir Vergisi Kanunu hükümleri çerçevesinde ticari, sınai, zirai faaliyet veya serbest meslek faaliyeti kapsamında değerlendirilmeyecek şekilde teslimi, KDV'nin konusuna girmediğinden bu kapsamdaki evcil hayvan teslimlerinde KDV uygulanmayacaktır.

2- Gelir Vergisi Kanununa göre vergiden muaf esnaflar, basit usulde vergilendirilen mükellefler ve gerçek usulde vergiye tabi olmayan çiftçiler tarafından yapılan evcil hayvan teslimleri KDV'den istisna olduğundan bu kapsamdaki evcil hayvan teslimleri üzerinden KDV hesaplanmayacaktır.

3- KDV Kanununun 9 uncu maddesinin Bakanlığımıza verdiği yetkiye dayanılarak tevkifat kapsamına alınan işlemler arasında evcil hayvan teslimleri bulunmamaktadır. Dolayısıyla istisna kapsamında olmayıp genel hükümler çerçevesinde vergiye tabi bulunan evcil hayvan teslimlerine ait bedel üzerinden hesaplanan KDV nin tevkifata tabi tutulmasına gerek bulunmamaktadır.

4- KDV'ye tabi olarak alınan evcil hayvanların ölmesi halinde bunlar için ödenen KDV'lerin indirim konusu yapılması söz konusu değildir. Ancak söz konusu KDV'lerin, satılmak amacıyla bulundurulmuş evcil hayvanların öldüğünün resmi kurumlarca düzenlenecek belgelerle tevsik edilmesi halinde ve istenildiğinde bu belgelerin ibrazı şartıyla, ölen hayvanların maliyet bedeline eklenmek suretiyle gider olarak kayıtlara intikal ettirilmesi mümkün bulunmaktadır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026